

A *Viſus tenuis atq; exquisitus, in paſſionibus quidem longis ſemper, in acutis uero, in quibus non conuenit, periculofus. Et rurfus, qui ad extremum deuenit tenuitatis, grauis eſt. Nam & repletiones, quæ ad extremum deueniunt, graues ſunt.*

B Cū in ſuperiori aphoriſmo de qualibet in uniuerſum immodica repletionē atq; euacuationē locutus fuerit: in hoc de ægrotantiū uictu ſermonē habet, præcipiens nobis, in paſſionibus longis ſemper uictū cauere tenuē, in acutis uero nō ſemper. plurimi. n. horū uictū tenuē exigere uident: quidā uero eorū & illū, qui ad extremū tenuitatis deuenit. Eſſet autē uictus tenuis in extremo, qui per ſolā inediā uel melicratū, uſq; ad iudicationē procedit: Tenuis uero, qui per pauca, aut parum nutriētia edulia, qualis eſt ptiffanæ ſuccus. Eius autē terminus eſt uiriū diminutio, quarū gratia nutrimus. In ſanis itaq; corporibus ſemper oportet robur ſeruare uiriū, uel augere alimētis, nō diminuerē. Ac augēs quidē alimētum eſt, quod plenū uocatur: cōſeruans autē, quod mediocre exiſtit: diminūēs uero, quod tenue dicitur. Hoc igitur ſemper fugere oportet: alijs uero, ut præſentia exigunt, uti. In ægrotantibus autē raro quidē accidit, ut robur corporis maius reddere, quā acceperimus, ſtudeamus: magna uero ex parte ſtudemus in lōgis quidē morbis ſeruare uires, in acutis autē moderate debilitatas cōſeruare. Nā, ſi eas in iſtis tales, quales acceperimus, uel ſeruare, uel augere ſemper ſtuduerimus, morbū augebimus. Qui uero morbi acuti uictū exigāt tenuiſſimū in extremo, quiq; tenuiſſimū quidē, nō tamen in extremo, & qui tenuē: in libro de uictu acutorū (qui de ptiffana à nōnullis inſcribitur) plenius Hippocrates docuit: & nos noſtris in eundem librum expoſitionibus, totū ſermonē abſoluimus. Nūc uero tm̄ hoc dixiſſe ſufficiat, in omnibus morbis, in qbus ſummus uigor & iudicatio primis quatuor dieb. futura eſt, modo uires ſint fortiores, in te grā inediā ſeruādā eſſe, q̄ eſt in extremo tenuiſſimus uictus. In quib. uero nō ultra primā ſeptimanā protrahētur, fortibus exiſtentibus uiribus, ſolo melicrato uti ſufficiet. Solus autē hic uictus tenuiſſimus eſſet, nō tm̄ in extremo. Quòd ſi uiribus nō ſidamus, ptiffanæ utemur ſucco. rationabiliterq; huiuſcemodī uictus tenuis diceretur: ſicuti, qui per ptiffanā hordeaceam, nō eſt quidē tenuis exquisite, niſi omnino pauca aſſumpta fuerit: nō tm̄ propterea plenus, qualis qui ſit per oua, & alicam, & piſces, atq; alia huiuſcemodī. Quòd igitur adiectum eſt ſermoni de acutis, in quibus nō conuenit, haudquaquā dicitur propter peracutos, de his. n. ipſe mox inquit: Vbi igitur morbus peracutus eſt, ſtatim & extremos labores habet, & uictu extreme tenuiſſimo utendum eſt.

5 *In tenui uictu ægri delinquant: quo ſit, ut magis lædantur. Quicumq; enim error committitur, maior in hoc ſit, quā in paulo pleniori uictu. Propterea etiam ſanis periculofus exiſtit ualde tenuis & conſtitutus et exquisitus uictus, quoniam errores grauius ferūt.*

C *Ob hoc igitur tenuis uictus atq; admodum exquisitus, eo, qui ſit paulo plenior, magis periculofus.*

Huius initiū aphoriſmī ēt aliter ſcriptū inuenit, hoc mō: In tenui uictu magna ex pte bifariā pec cāt, q̄ ægrotāt: q̄ ſit, ut magis lædant. Et hęc ſcripturā pleriq; magis altera probāt, hoc putātes Hip pocratē uoluiſſe dicere, q̄ in tenui uictu bifariā ægri delinquentes, magis lædunt. Nā inſcijs medi cis ob hoc ipſum cogūt cibari, qm̄ tenui uictu ab ipſis regunt: & hinc maius detrimētū ſuſcipiūt, q̄ ſi uictu tenui nō regerent. Qd̄ autē delinquant manifeſtū eſt, qm̄ uires habēt imbecillas, ut q̄ pp̄ ſuperiōrē cibi indigētā laborarint. Mihi autē uideſ prior ſcriptura melior, ut q̄ hęc q̄q; cōplectit, & ſermonē facit generaliorē, cū de omni delicto doceat, ſiue uolētibus, ſiue inuitis ægrotātibus acci dat: ut talis ſit ſermo. Quicumq; error accidit ægrotātibus, q̄ tenui uictu regūtur, hic maius affert pe riculū, q̄a & natura à tali uictu debilis facta eſt, & ad eū trāſitus eſt inſuetus. Confirmāt antedictā ſcripturā ea, q̄ de ſanis dicunt, in quib. tenuē ait uictū eſſe periculofum, qm̄ errores grauius ferūt, nō q̄a pp̄ uictus tenuitatē cogant delinquere. Quæ uero de aphoriſmo ſequunt, ſunt manifeſta.

6 *Extremis morbis, extrema exquisite remedia optima ſunt.*

D Extremos morbos nominauit Hippocrates ſummos, ultra quos non ſunt alijs. Quare præcipit in ipſis tota curatiōe exquisitiſſima nos uti, ac proculdubio uictū quoq; adhibere tenuiſſimū. Tales autem prorsus ſunt morbi peracuti: in peracutis autem, qui tertio die ad ſummum uigorē perueniunt, uictus ſumme tenuiſſimus optimus eſt. Vnde ſequentē ſubiungens aphoriſmum, ait:

7 *Vbi igitur morbus peracutus eſt, ſtatim & extremos habet labores, & extreme tenuiſſimo uictu utendum eſt. Vbi uero non, ſed pleniorē uictum contingit adhibere: tantum cibi indulgendum eſt, quantum morbus extremis eſt mollior.*

Sicuti ſuperius morbos, qui maximi ſunt, extremos nominauit: ita & nūc labores, qui maximi ſunt, extremos appellat: labores autē, (Græce *πρόνοια*) uel acceſſiones, uel ſimpliciter caſus uniuerſos. Etenim acceſſiones, atq; oēs ſimpliciter caſus maximos poſſidet morbus peracutus ſtatim in primis morbi diebus: nā in ipſos ſtatim morbi incidit uigor: qui nihil aliud eſt, quā morbi, quantum ad caſus attinet, maximū. Iam uero morbus ille eſt peracutus, qui ſtatim in ſummo uigore cōſiſtit. Statim autē, eſt intelligendum, circa primos quatuor dies, uel paulo ulterius. Idcirco autē extreme tenuem uictum adhibere conuenit, ſi modo uictus tenuiſſimus morbis conſiſtentibus eſt neceſſarius: quemadmodum docuit in libro de uictu acutorū, & in hoc ipſo aphoriſmo. Conſiſtit autem extreme morbus peracutus ſtatim in primis diebus. Quòd autem ſi rationi conſonum in morbi uigore tenuiſſimo uti uictu, alibi eſt à nobis plenius oſtenſum. Nunc id tm̄ dixiſſe ſat erit, q̄, ſiquis propter inflammationes, uel febres (quæ à morbis acutis ſunt inſeparabiles) quiſpiā ue-

retur effatu dignū afferre alimentū: hoc ipsum morbo in suo uigore consistente magis uerebitur
facere. Tunc. n. phlegmasie, ut appellat ipse in libro de uictu acutorum, maximæ existūt: siue quis
per phlegmasias uelit intelligere illas, quæ proprie dicuntur phlegmonæ. i. inflāmationes: siue etiā
libeat febres unā complecti, s̄m antiquā uocabuli acceptionē. Accedit ad hæc, q̄ melius est natu-
ram permittere uacare circa morbi coctionem, morbo in suo uigore consistente, neq̄ distrahere
ipsam ad cibos recenter assumptos cōficiendos. His rationibus itaq̄, cum morbus cōsistit, uictu
tenuissimo oportet uti. Hoc ergo supposito, in alijs morbis, qui suum uigorē sunt posterius acce-
pturi, nō licet afferre statim ab initio extreme tenuissimū uictum. Nā sic prius homo morietur, q̄
morbus in uigore consistat. In quibus uero morbi uigor statim futurus est, hoc est in primis qua-
tuor diebus, in ijs possumus uictu extreme tenuissimo uti: cum uires tolerēt & in ediam omnimo-
dā, & solius melicrati exhibitionem, & ptissanæ succū paucū omnino. talis quidē tenuissimus est
uictus. Qui uero hoc minus tenuis existit, quem etiam pleniorē nominauit, illis conuenit mor-
bis, qui posterius in suo debēt uigore consistere: in quibus præcipit tm̄ à uictus tenuitate declina-
re, quantum morbus ab extremis recedit, hoc est à uigore summo. Hoc. n. proximo existente, mi-
nus plenū uictū afferemus: longius uero distante, magis plenum: &, quanto tardiorē fore sum-
mum morbi uigorem expectabimus, tm̄ & uictus formam commutabimus.

8 Quando morbus in suo uigore constiterit, tunc uictu tenuissimo utendum est.

Hic pariter sermo pars quædam est artis diæteticæ, id est, quæ docet uictum conuenientem ad
hibere: qui à nonnullis seorsum scribitur per uerba nunc dicta: ab alijs uero antecedenti annecti-
tur aphorismo, eo modo, quo antea scriptus est. Docet autem nos, ut cunq̄ scribatur unum & idē
theoremata, antiquo magistro præcipiente, ut, cum morbus in suo uigore consistit, uictu tenuissi-
mo utamur, tum propter casuum magnitudinem, tum propter morbi coctionem. Neq̄. n. distra-
here oportet naturam ad alteram nouam coctionem, cum eo tempore humorum morbū facien-
tium coctioni fortiter uacet, & haud ita multo post ipsos sit euictura: Sic enim à nobis ostensum
est in tractatione de Crisibus: de ijs uidelicet tantum morbis sermone [nunc] transacto, in quib.
omnino & curationem & uictus rationem intendimus. Si uero sunt, in quibus post uigorē sequi-
tur declinatio. Nam, quorum summum uigorē excipit mors, in his ea sola parte artis utimur, quæ
prognostica nominatur, id, quod futurum sit, prænunciantes, ne euentus rerum nostro ascriba-
tur errori. Hæc igitur tibi sit una indicatio, sumpta ex morbi temporibus ad uictus formam, alte-
ra uero à uiribus ægotantis, quam in sequenti docet aphorismo.

9 Coniectari autem oportet, an æger cum uictu sufficiat perdurare, donec morbus consistat: & nunquid prius ille deficiat, nec
possit cum uictu perdurare: uel morbus antea deficiat, atq; hebetescat.

Quia in superiori aphorismo tantum iussit ab eo, qui extreme tenuis uictus nominatur, decli-
nare, quāto morbus mollior extiterit suo uigore, hoc in loco nūc alterā adijcit intētionē, ut quā-
titatē declinationis exquisitè noscamus. Est autem hæc intētio, uis ipsa ægotantis: cuius gratia
nutrimus. neq̄ enim morbi causa. Cum enim uis ita robusta fuerit, ut speremus ipsam posse per-
durare totum tempus intermediū usq̄ ad summum morbi uigorem, cum tali uictus figura: tunc
exquisitam habebimus declinationis, quam diximus, quantitatem. Quod si imbecillior extite-
rit, adijciendum est aliquid uictui, & plenior est adhibendus, tanto, quantum uirium imbecillitas
expostulat. Quo circa aliquando in ipso etiam morbi uigore ubi casus aliquis interuenerit, robur
naturæ dissoluens, nutrire cogimur. Est autem hic quoque sermo pars totius offerendi alimenti
rationis. Vnde, si quis & hunc, & priorem, atq; sequentem aphorismum unum fecerit, non aber-
rabit. Ego uero in partes secans expono, quoad fieri potest, doctrinæ gratia clarioris.

10 Quibus igitur statim morbus consistit, ijs etiam statim tenuis uictus adhibendus est: quibus uero posterius debet consistere, ijs &
in ipso consistendi tempore, & parum ante illud, cibus subtrahendus: prius uero uberius uictus adhibendus est, ut æger sufficiat.

Hic pariter sermo eādē sententiam habet cum priore, nisi q̄ est illo uniuersalior. Prius enim
in peracutis morbis dicebat, q̄ statim in ipsis tenuissimo uictu uti oporteret. Hic uero simplici-
ter de omnibus morbis pronunciat, quibus statim consistendi tempus futurum est, hoc est, non
multo post primā inuasionem: iubens ob id tenuem adhibere uictum. Quæ uero sequuntur, ma-
nifesta: cum eidem hæreant sententiæ.

11 In accessionibus, à cibo abstinere oportet: siquidem cibum dare, nocet. Et quibus per circuitus, sunt accessiones, in ipsis accessio-
bus cibum fugere oportet.

Totius quidē uictus rationē in unoquoq; morbo à duabus intentionibus iussit sumere, ex fu-
turo totius morbi uigore, & ex uiribus ægotantis. Quo modo uero quispiam particulares cibo-
rum oblationes faciat conuenienter, in hoc docet sermone, cauere iubēs morborum accessiones.
Ipse uero manifestius libro de uictu acutorū dixit, q̄ neq̄ cum iam adsunt, neq̄, cū haud ita mul-
to post affuturæ sunt accessiones, cibus dandus est, sed cum declinant & cessant.

12 Accessiones uero, & constitutiones, morbi indicabunt, & anni tempora, & circuituum successiua incrementa, siue quotidie, siue
alternis diebus, siue per maiora interualla fiant. Sed & ex ijs, quæ mox apparent, indicia sumuntur: quemadmodū in morbo laterali,
si circa

A si circa initia statim sputum appareat, morbum breuiat: si uero postea appareat, producit. Et urinae, & alui excrementa, & sudores, quaecumq; apparuerint, uel bonam morborum iudicationem uel malam, uel breues aut longos fore morbos ostendunt.

Si, quae prius dicta fuerunt ab eo de uictus ratione, ad memoriam reuocemus: eorum, quae nunc dicuntur, utilitas fiet nobis manifestior. Quae autem prius dicta fuerunt, haec sunt. Totius uictus figuram ad duas respiciens intentiones faciebat, quarum altera erat uis aegrotantis, altera constitutio morbi. Nam considerare, an morbus sit acutus, uel peracutus, uel longus, & quando maxime in uigore consistet: morbi constitutionem est considerare. Particulares autem ciborum oblationes, ex accessionibus particularibus coniecturabatur. Cum igitur tres essent intentiones ad perfectam et absolutam uictus rationem instituendam, primaque ex uiribus aegrotantis, secunda ex morbi constitutione, tertia praeter has ex particularibus accessionibus sumerentur: uires quidem sub primo statim ingressu dignoscere medicus potest, ex pulsibus scilicet & alijs, quae ipse in libro prognostico latius scriptitauit: quamuis forte quis dixerit uirium magnitudinem esse incomprehensibilem. At, si non possumus earum quantitatem exquisite inuenire, posse tamen nos artificiosa quadam coniectura ad ueritatem proxime accedere, nemo inficiabitur. Morbi uero constitutionem, qualisnam sit, & particulares accessiones, multi medici existimarunt non posse dignosci: non tamen idem sensit Hippocrates: sed & in hac parte, sicuti & in alijs omnibus, saepe quidem exquisite, ut quispiam dixerit, perite atque scienter, saepe uero coniecturaliter quidem, non tamen inartificiose, neque longe a ueritate, sed propinque ac proxime peruenimus ad praecognoscendum futurum consistendi tempus & accessionum reciprocationes. Verum haec omnia latius & in libris, qui Prognostica, & in alijs, qui Epidemiae inscribuntur, Hippocrates docuit: nosque iuxta antiqui magistri sententiam, ipsius uerba cum decem expositione apposimus in primo libro de Crisibus: in quo ostendimus, quomodo quispiam futurum morbi uigorem possit praecognoscere. Nunc uero sunt omnia ab Hippocrate per capita tradita: nosque ipsa, quam breuissime fieri poterit, dilucidabimus. Quibus uero curae est omnem de his disciplinam diligenter perdiscere, ad librum de Crisibus a nobis conscriptum, legendum accedant. Ipsi igitur quoque morbi & ipsas accessionum proportionem, & suas etiam constitutiones nihilominus ostendent: ueluti in intermittentibus, quae tertiana cito iudicatur: quotidiana uero longa erit: quartana autem etiam hac longior existet. In continuis, quod causodes quidem, id est incendentes, acutae sunt: quae uero typhodes, id est succedentes nominantur, longiores: mediae uero inter has, semitertiana. Quo modo uero quispiam has omnes febres statim inuadentes dignoscat, secundo libro de Crisibus plenius edocuimus: quare non oportet huc transferre, quae in alijs bene iam explicauimus: neque enim saepius eadem in pluribus libris sunt repetenda, sed solum ad memoriam reuocandum, quo modo, si possibile fuerit tertianam inuadentem statim ab initio cognoscere, ex ea comprehendere queamus, quae cito iudicabitur, & quae per tertium diem fient accessiones. & hoc est, quod ab Hippocrate dicitur: Accessiones autem, et constitutiones, morbi iudicabunt &c. Nos quidem, cum statim prima die febrium quartanarum initia saepe cognouissemus: non expectata secunda accessione, formam uictus ab initio constituimus, tanquam ad morbum, qui longo post tempore ad suum uigorem foret peruerturus. idem in quotidiana & tertiana fecimus, tempus futuri uigoris in utrisque secundum proprium terminum metientes. Sicuti autem in febribus, ita idem in alijs morbis est faciendum. Morbus, n. lateralis, & qui peripneumonia & phrenitis a Graecis nominantur, morbi acuti sunt. Angina autem, quae Graece synache dicitur: iuxtagina, quae cynache: & cholera, & distentio neruorum, tetanos Graece dicta, peracuti. Aqua inter cutem, melancholia, suppuratio, & phthoe, id est tabes, diutini. Ac morbo quidem laterali, & phrenitidi magna ex parte per tertium diem accessiones fiunt: suppurationibus autem, quae uentri eueniunt, aut hepatis, & tabi, quotidie, & magis ad noctem: quae uero ex liene laborant, & omnino melancholicis, per quartum. Quod autem subinde dicitur de anni temporibus, ad ea, quae antea dicta sunt, habet relationem. Nam & morbi constitutiones, & accessiones possunt ab anni temporibus una cum morbo indicari. Neque, n. sufficit hoc tantum scisse, quod quartana inuasit hoc die, ut ab initio praecognoscamus instituendam esse uictus figuram, ut ad morbum futurum diutinum: sed etiam, si hyeme, aut uere, uel aestate, uel autumnum suum fecit initium, prospicere oportet: id cognoscentes, quod aestate quartana magna ex parte breues sunt, autumnales longae, & magis, quae hiemem attingunt. Nam haec eadem ipse nos in sequentibus edocebit. siquidem & tertiana febris est quidem & alioqui celeris iudicij, sed aestate longe magis, quam hieme. Atque alijs singulis morbis aestas addit celeritatem, hiems uero tarditatem. Sed & accessiones, per tertium quidem maxima ex parte aestate fiunt, per quartum uero autumnum, singulis uero diebus aut noctibus hieme. Sicuti autem in anni temporibus, sic & in temperaturis ex proportione res se habet: de quibus & ipse Hippocrates saepe disseruit, non tamen hic quidquam dixit, ut qui ex uno alia nobis ad memoriam reuocanda reliquerit. Quae enim tempus aestiuum, eadem & aegri temperatura, si fuerit natura calidior & siccior: & aetas, si in suo uigore consistit: & locus, si calidus & siccus, una indicabunt. Liqueat autem, quod & industria uitae, & assuetudo eodem modo se habent, & praesens aeris nos ambientis constitutio: de quibus postea edocebit. Sic, & quaecumque de tempore autumnali ad morbi constitutionem, & accessionum reciprocationem assumebantur: haec eadem & de aetate aegrotantis atque natura, & uitae industria, & assuetudinibus, & regione, in qua aegrotat, & aeris ambientis, quae tunc uagatur, temperatura assumere licet.

licet. Ex his quidē iam constare potest, q̄ & morbi constitutionem, & accessiones cognoscemus: E
 Cōstitutionem quidē, si morbus fuerit peracutus, uel diutinus, quod ad consistēdi tempus præco
 gnoscendum est necessarium. Accessiones uero, an per tertium, uel per quartum, uel singulis die
 bus, siue qua hora diei aut noctis sint inuasurae. Quod uero circa finem aphorismi scribit, dein
 ceptis uideamus, si ad eorum, quæ nos diximus, faciat declarationē. Sic enim Hippocrates inquit:
 Et circuituum successiua incrementa, siue quotidie, siue alternis diebus, siue per maiora interualla
 fiant. Clarū est autem ipsum intelligere per circuituum incrementa, accessionū, quæ in ipsis eue
 niunt, augmenta: quæ & modum, quo morbus augetur, & futuri uigoris tēpus præfinitum osten
 dunt. hinc autem præcipue discēs. Secundæ accessionis ad primam accrementum, in hisce tribus
 conspicitur, in hora, qua fit accessio, in lōgitudine accessionis, & in magnitudine. nihil autem dif
 fert, si in uehementia dixeris, quia hæc duo nomina sunt apud medicos usitata, ipsaq̄ sæpius de re
 eadē pronunciant, cum aliquando dicunt maiorē fuisse febrem ea, quæ præcessit, aliquādo uehe
 mentiorē. Contingit autē hanc febrem uehementem uel æquales horas cum præcedēte obtinere,
 uel pauciores, uel plures: quod ad magnitudinē siue uehementiā accessionis non pertinet, sed ad
 prolixitatē accessionis. Per accessionē autē tēnū oportet intelligere deterius tēpus totius circui
 tus, quod est à primo insultu usq̄ ad tēpus cōsistēdi: sicuti reliquum tempus declinationis est me
 lius. Cum itaq̄ accessio, siue per tertiu, siue per quartum, siue quotidie fiat, anticipauerit propor
 tionē, atq̄ ita anticipando ad longius extenditur tempus, atq̄ insuper uehementius afflixerit: tūc
 manifestum est morbi augmentum. Quantū autem augeatur, unumquodq̄ ex dictis sua quātitate
 monstrabit. siquidē accessio pluri tēpore anticipans, & longius atq̄ uehementius affligens, effa
 tu dignū indicabit augmentum, et uelocē esse morbi motū, atq̄ haud ita multo post in suo uigore
 futurum. Neq̄ enim fieri potest, ut magna incrementa suscipiētibus accessionibus, nō proxima sit
 morbi cōsistentia. Contraria autē accessio, quæ .s. parua faciat incrementa omnium eorum, quæ di
 ximus: quantum ad hoc attinet, longius distare futurum morbi uigore ostēdit. Hoc igitur ipsum
 per circuituum incrementa discemus, coniectura scilicet assequi, post quantum tempus morbus
 in suo uigore consistet, ac præterea horam præfinitam, qua accessio inuasura sit. Conducit autem
 prima cognitio ad formam totius uictus constituendam: secunda uero ad cibum dandum in par
 ticularibus temporibus, quorum intentiones ipse ab initio docere proposuit. Quod autem circui
 tum (Græce periodū) uocet similem ad idē reditum, neminē puto dubitare. Sed & ex his, que
 mox apparent, ait coniecturandū esse de accessione, & totius morbi cōsitutione. Siue autē casus
 (Græce symptomata) siue signa, uelit quispiā illa, quæ mox apparēt, nominare: nihil retulerit. Il
 lud autē de omnibus casibus signisue est cognoscendū, quod nonnulla quidē eorum significant
 passionē, aliqua assident, aliqua decernunt ac iudicant: aliqua cōctionem, aliqua cruditatem, ali
 qua salutē, aliqua perniciem ostendunt. Passionis significatiua sunt, quæ unā cū morbo inuadūt.
 Quæ uero assident, aliquando simul inuadunt, aliquando superueniunt, nonnunquā uero neq̄
 omnino ueniunt. neq̄ enim sunt à morbo inseparabilia, neq̄ eorum uelut substantiam constituūt,
 sed proprias faciunt differentias. Quæ uero ab Hippocrate criūma. i. decernētia siue iudiciātia uo
 cātur: cum primo quidem exquisite morborū principio nō sunt apta inuadere: cum duobus alijs
 autem apta sunt, de quibus paulo postea dicemus: Aliquando uero neque in his, sed, cum morbi
 augentur, aut iam consistunt, apparent. Signa uero cōctionis cōtingūt quidem & ista nunquam
 in primo statim morbi principio: terminant autem illud principium, quod est pars totius morbi.
 Signa uero cruditatis cum primo morbi principio statim inuadunt, & nonnunquā posterius ap
 parent, sicuti & mortis signa. Nam & horum generatio, morbi principiu subsequitur. Morbi au
 tem principium intelligi uolumus (ut in cōmentarijs de Crisibus manifestauimus) & primū eius
 insultum, quod nullam habere latitudinem dicitur: & id, quod est sicuti pars totius morbi, quādo
 in principium diuiditur, augmentum, & tempus consistendi, & declinationē: & aliud, quod usq̄
 ad tertium extenditur diem. Sed & in eadem tractatione docuimus omnium casuum potestates:
 & simul, quæ expositione indigere uidebantur uerba Hippocratis ad hoc pertinentia, exposui
 mus. Sed & nunc per modum compendij de ipsis à nobis dicitur. Qui uero uoluerit totam Hip
 pocratis artem circa ista perdiscere, ad illam uadat tractationem. Ex mox apparentibus igitur to
 tam iubet morbi constitutionem coniectari: deinde quandam morbi speciem in medium addu
 cens, ita inquit: Veluti, in laterali morbo si circa initia statim sputum appareat, morbum breuiat: si
 uero postea appareat, producit. Perspicue uero, quod docet, assequeris, si ex tertio libro Epide
 miarum apponam, quæ ipse de Anaxione scribit, morbum lateralem patiente: quem etiam egro
 tum ego in primo libro de Crisibus, mea expositione patefecit. Verba autem Hippocratis hæc
 sunt: In Abderis Anaxiona, qui iuxta portas Thracias habitabat, febris acuta inuasit, lateris dex
 tri dolor continuus, tussis sicca: neque primis diebus expuebat aliquid: sitibundus, peruigil: uri
 næ bene coloratæ, multæ, tenues. Sexto die delirauit: neque calefacientia aliquid proficiebant.
 Septimo die magis laborabat, quia febris intendebatur, & dolores non minuebantur, tussesq̄ in
 feltabant, & difficulter spirabat. Octauo uenam in cubito secui. sanguis multus fluxit, qualē oport
 uit. dolores remissi sunt, uerum tusses sicca subsequēbātur. Undecimo die febres minores factæ
 sunt.

A sunt: parum circa caput sudauit: tusses, & quæ à pulmone, humidiora. Die decimo septimo cœpit pauca quædam cocta expuere: leuatus est. Vigesimo die sudauit, & desiit febricitare. Post crislum leuatus est: siticulosus uero erat, neque à pulmone bonæ erant expurgationes. Vigesimo septimo die febris rediit, tussis, multa concocta eduxit: urinis adfuit multum sedimen album: sitis cessauit, & bene spirauit. Trigesimo quarto die sudauit totus, per crislum febris omnino soluta est. Hic igitur Anaxion ab initio morbum lateralem patiebatur, non tamen ab initio expuebat, sed & octauo die adhuc tusses siccæ subsequerentur, ut inquit Hippocrates. Quare rationabiliter totius morbi solutio ad trigessimum quartum diem extenta est: cum tamen magna ex parte lateralis morbus terminum suæ iudicationis habeat quartumdecimum: & si non hunc, saltem omnino uigessimum. Quod si ante tertium diem expuisset: uel circa septimum, uel nonum, uel omnino undecimum diem iudicatio esset subsequuta: & si in ipso die tertio spueret cœpisset, quartumdecimum diem non transcendisset. Hoc enim accidit in omnibus inflammationibus, quæ non teguntur operculo densiore, uti in his, quæ exteriorem occupant cutem, quædam sanies (Græce ichoras) resudare, ab initio tenues, postea uero, si coctionem accipiant, & ad melius proficiant, crassiores: & ex his ipsis crassioribus aliquas esse magis concoctas, aliquas uero minus. Hoc idem in omnibus inflammationibus, quæ uel os, uel oculos infestant, licet intueri: nec minus in quacunque alia corporis parte, quando pars aliqua interior simul cum cutis diuisione patitur inflammationem. Nam ex huiusmodi ulceribus sanies profluunt tales, quales ego dixi. Quando igitur aliqua fuerit inflammatio cum tanta meatuum angustatione, ut nihil extra effundatur, necesse est illam esse & coctum difficilem, & longo tempore perdurare. Hac igitur ratione & in morbo laterali (qui & ipse est ex genere inflammationum) attendere oportet signa coctionis. Nam crudissimus morbus est, in quo nihil omnino expuitur: secundum ordinem obtinet ille, in quo sanies tenues: tertium, in quo crassiores: & quartum: in quo perfectam habent coctionem. Verum, si hæc circa tertium, uel quartum diem apparuerint, non contingit morbum transcendere septimum diem. In alijs uero singulis necesse est, ut pro coctionis modo mensura temporis consequatur. Sicuti igitur sputum, perfectæ coctionis signum est, quando album fuerit, & lene, & æquale consistentia, neque nimis humidum, neque nimis crassum: eodem modo integram cruditatem ostendit, quod nullo modo expuitur. Quod si expuatur quidam, sed tamen adhuc tenue sit, debilis coctionis est signum. Quod si impermixtum fuerit, uel flauum, uel rufum: haudquaquam bonum. Quod si liuidum fuerit, aut ærugini simile, aut nigrum: perniciosissimum existit. Cum itaque à nobis distincta sint signa coctionis & cruditatis, & præter ea tertium genus exitialium: illud scire oportet, quod signa coctionis semper sunt bona, ut quæ morbi solutionem haud ita multo post futuram ostendant: sicuti genus signorum exitialium, mortem ægri citam prænuntiant. At uero signa cruditatis diutinum quidem ex necessitate morbum significant: sed, quantum in ipsis est, neque moriturum, neque euasurum è morbo hominem ostendunt: Tibi uero prius ægroti uires expendenti, etiam ex his licet præcognoscere. Aliud est signorum genus, quæ iudicatoria ab ipso nominantur: sunt autem hæc, sudores, sanguinis fluxus, rigores, multum alui profluuium, & similis uomitus, dolor capitis repente inuadens, difficultas spirandi præter rationem & uehemens, uel cordis morsus, uel quædam in hypochondrijs citra dolorem tensio, uigiliæ uehementes, delirium, & nox absque ratione molesta, & accessio anticipans, & lachrimæ inuoluntariæ nihil patientibus oculis neque ex tristitia prouenientes, rubor faciei, & labrum inferius agitatū, lucida uel obscura & tenebrosa, quædam ante oculos obuersantia, & hallucinationes quædam, & malæ uel nasus repente rubescens, parotides, aut omnino alicuius in articulo decubitus generatio. Hæc igitur omnia, & præter hæc alia multa huiusmodi secundum propriam eorum substantiam casus nominata, quatenus uero subitam mutationem ostendunt, signa iudicatoria appellata, duplicem tibi præstabunt præcognitionem. Si quidem morbo iam cocto superuenerint, futuram statim sanitatem denūciant. Si uero crudo adhuc morbo, iudicationem non bonam, quæ aut perniciem agat, aut in longum tempus morbum producat. Quod uero alia sit natura horum signorum, quæ iudicatoria nominantur, alia uero eorum, quæ coctionem significant: hinc discere possis. In primo libro Epidemiarum inquit Hippocrates: Coctiones, iudicationis celeritatem salutisque securitatem significant: Cruda uero & incotta, & quæ in abscessus malos conuertuntur, iudicationum carentias, uel dolores, uel temporis longitudinem, uel mortes, uel reciduas ostendunt: ita quidem hic in uniuersum collaudauit morbi coctionem. In libro autem, qui Prognostica inscribitur, particulatim in hunc modum simul docens ipsius indicia: Urina autem optima est, quando sedimentum album, lene, & æquale fuerit per omne tempus, donec morbus iudicetur. Significat enim salutis securitatem, & morbum pauco tempore duraturum. Sic rursus laudauit urinam monstrantem coctionem in uenoso genere. Rursus autem, cum dicit, Alui autem excrementum optimum est, quod est molle, consistens, & hora excretum, qua solet, cum sanitas adest: hic indicia coctionum uentris simul collaudat ac docet. Sic & eam, quæ fit in membris respirationi seruientibus, coctionem simul collaudans ac docens, in hunc modum scribit. Sputum oportet in omnibus doloribus, qui pulmonem & costas infestant, celeriter ac facile expui, flauitque ualde sputo commistam apparere. Coctionis igitur signa semper bona sunt,

sunt, iudicationis uero signa non semper. Sic ergo, inquit, signa iudicatoria, non iudicantia, aliqua mortem, aliqua difficilem iudicationem portendunt. Saneque, & cum ait, quæ ad melius iudicant, non confestim apparent: per hæc uerba eandem indicat sententiam. Nam coctionis signa, quocumque tempore apparent, bona sunt. semper enim eorum uniuersum genus optimum existit. Non ergo repugnat illud, quod nunc dictum est, in morbo laterali sputum si statim appareat, illi alteri, quod dicitur, signa iudicantia ad melius, non statim appareant. Nam signa iudicatoria non nunquam mala fiunt: signum uero coctionis nullum unquam prauum fuit, sed omnia optima semper: & tanto citius ægrum sanitatem recuperaturum ostendunt, quanto citius apparuerint. Hæc dixisse sufficiat per modum compendij, quantum ad præsentem attinet locum. Totam uero de istis antiqui magistri sententiam in libro De Crisibus exposuimus. Ut autem sermo, quem nuper diuidendo proposui, perfectus habeatur: quomodo à dictis differant, & quæ passionis significatiua, & quæ assidentia dicuntur signa, hinc uolo transigere, unam in medium adducens pro exemplo passionem, hanc ipsam uidelicet, quam Hippocrates nominauit. In morbo igitur laterali, acuta quidem febris una cum spirandi difficultate, & tussi, & dolore lateris pungenti, signa passionis significatiua nominantur. Quod autem dolor aut ad hypochondrium, aut ad clauim perueniat, assidentia dicuntur: sicuti, quæ facilius in latus patiens, quam in alterum, decumbat æger, ad idem genus assidentium attinet. Scripsit autem & Praxagoras Nicandri filius duo uolumina de assidentibus signis: de ijs autem, quæ superueniunt, unum alium, ac si de mox apparentibus inscriberetur. Hæc igitur mox apparentia inquit Hippocrates & bonam morbi iudicationem & malam: morbumque uel longum, uel breuem futurum ostendere. Meminit autem non solum sputorum, sed & urinarum, & excrementorum alui, & sudorum: ea scilicet, quæ sunt in libro Prognostico scripta, nobis exemplo subiiciens: quæ ad hunc locum transferre superuacuum foret. nam de his in libris De Crisibus diximus, & in commentarijs in Prognostica: in quibus adhuc magis antiqui magistri sententiam explanauimus.

13 Senes facillime ieiunium ferunt: secundo loco, qui ætatem consistentem habent: minus adolentescentes: omnium minime pueri, præsertim qui inter ipsos sunt uiuidiores.

Differentia etiam ætatum confert aliquid ad capiendam uictus rationem. Senes siquidem facile ferunt inedia, pueri uero difficulter. Est autem facilitas & in non appetendo, & nihil inde mali sustinendo: Difficultas autem in contrarijs oritur. Etenim pueri magis appetunt, & plus offenduntur in longis inedijs: Mediæ uero ætates inter senes & pueros, quanto alteri ipsorum proximiores existunt, tanto aut minus, aut magis molestantur atque offenduntur ex longis inedijs. Huius autem aphorismi causam ipse in sequenti docet, quia ita incipit: Qui crescunt plurimum caloris innati habent. Ita ut, si quis uelit ipsum priori adiungere, & cum, enim, coniunctione proferre, tunc sermo unus fieret, & manifestus, in hunc modum se habens, Senes facillime ieiunium ferunt: secundo loco qui ætatem consistentem habent: minus adolentescentes: minime uero omnium pueri: Qui enim crescunt, plurimum caloris innati habent. Appellat autem ætatem habentes consistentem, eos, qui mediam ætatem habent inter iuuenes ac senes, ita ut ab ætate quidem uigente recedant, nondum tamen sensum habeant senectæ manifestum. Sic autem & Thucydides quosdam in ætate dixit esse consistentes. Verum inter hanc ætatem, & adolescentium, altera quædam est, quæ sicuti ætatum, ita facilitatis & difficultatis medium ordinem obtinet: ita ut neque tam facile inedia ferre possit, sicuti qui in ætate sunt consistentes, atque senili: neque difficulter, sicuti adolentescentes & pueri. Eius tamen non meminit Hippocrates, cum possit eam unusquisque ex illis, quas dixit, intelligere. Cum uero inquit, Præsertim qui sunt inter ipsos uiuidiores, naturarum differentias manifestat. ex pueris enim, qui calorem innatum ualidiorē admodum habent, non promptiores sunt ad cibos assumendos, & ipsos magis possunt concoquere: & si non assumpserint, plus offenduntur. Talis quidem est sermo Hippocratis: indiget tamen adhuc parua quadam additione ad perfectionem: de ijs enim, qui sunt in principio senilis ætatis, recte dictum est, Senes facillime ieiunium ferunt: de ijs uero, qui ad extremam peruenerunt, non recte: quia hi non possunt tolerare longas inedias. Vel igitur addere oportet Aphorismo exiguum quiddam, & hoc modo ipsum pronuntiare, Senes facillime ieiunium ferunt, præter eos, qui ad extremam senectam peruenerunt: secundo loco, qui ætatem consistentem habent. Vel uerbum, ieiunium, in ciborum paucitatem est commutandum, atque ita dicendum, Senes ciborum paucitatem tolerant: secundo loco, qui ætatem consistentem habent. Nam, & qui ad extremam senectam attingunt, inuenientur, etsi non possint longam inedia tolerare, paucis tamen cibus indigere. Tale enim quiddam patitur, quale lucernis, quæ extinguuntur, accidit, quæ & continuam exigunt olei suffectionem, & multam, ac subitam simul nequeunt sustinere. quoniam quidem & his exhibere oportet uniuersam multitudinem paucam: & hanc ipsam cibi paucitatem in multas partiri portiones: neque una illis longa inedia est iniungenda.

14 Qui crescunt, plurimum habent calidi innati: plurimo igitur egent alimento: alioqui corpus absumitur. Senibus uero parum calidi inest: paucis propterea somitibus egent, quia à multis extinguuntur. Hanc etiam ob causam febres senibus non similiter acuta sunt: frigidum enim eorum corpus.

Dictum est à nobis plenius etiam in commentarijs de temperaturis, quo modo uisum est non nullis

Alis medicis eos, qui in iuuentæ uigore consistunt: non nullis uero pueros esse calidiores. Habent enim hi quidem calorem acutiorem, hi uero abundantiorum. Nunc uero etiam necessarium est dicere, quantum ad præsentem locum conducit, sermones longos, quoad fieri potest, in pauca conicietes. Hoc ipsum igitur uerbum, calidum, aliquando transferimus ad qualitatem, cuius proprium nomen est caliditas: aliquando denominatiue totum corpus dicimus calidum, à caliditate: estque hic modus loquendi plurimus in omni uita, & fuit apud antiquos, ueluti Theophrastus ostendit in eo libro, qui de calido & frigido inscribitur. Nam, cum substantia corporea contrarias qualitates, caliditatem, frigiditatem, humiditatem, siccitatem uicissim recipiat: secundum substantiam quidem recipientem, cum calidum nominamus, corpus dicimus, multumque uel paucum dicimus esse calidum, ad quantitatem substantiæ referentes. Et hoc dupliciter facimus: uno quidem modo in substantiis impermissis, alio autem in mixtis. In impermissis quidem, ueluti si duo haberent aquam æqualiter calidam in duobus inæqualibus labris contentam: alterum diceremus plus habere calidi, qui maius labrum possideret: alterum minus. In mixtis uero, ueluti si essent æqualia labra, sed inæquali mēsurā ex uino & aqua temperata: alterum ipsorum plus uini continere, alterum plus aquæ diceremus. Cui modo etiam ille esset persimilis, si duo labra inæqualia supponeremus æqua proportione temperata.

B Non nunquam uero non ad substantiæ multitudinē sermonem referentes, sed ad qualitatem solam, huic quidem alicui dicimus plus calidi inesse, huic uero minus: sicuti si ex duobus labris paræ prorsus magnitudinem habentibus, alterum, quod calidius esset, plus habere calidi diceremus: alterum, quod frigidius, minus: non tamen proprie uerbo, plus, uteremur in hoc loco. melius enim est magis & minus, uehementius ac debilius omniaque eiusmodi uocabula qualitatibus accommodata: paucum uero & multum in sola substantiæ quantitate seruare. Verum non in hoc tantum huiusmodi fiunt nominum abusiones, sed in quampluribus alijs, quæ per uitā sermone utuntur, idque non minime fit in arte medicinali. Omnes siquidem morbos, magnos aut paruos nominant, quauis substantiæ non sint: febrem magnam, febrem paruam: apoplexiam magnam, apoplexiam paruam: sic & pleuritidem, & phrenitidem, & peripneumoniam, & omnes itidem alios morbos. Aduertere igitur oportet æquiuationes, & considerare, quid sibi uelit semper unaquæque dictio dicentis. Si enim in altero significato nomē protulerit, nos uero in alio accipientes, sermonem redarguimus: non illum, qui protulit (si uerū fateri uelimus) sed nostrā potius existimationem redarguimus. quod non nulli proculdubio faciunt hoc in loco, qui Hippocrati student contradicere. Nam ad qualitatē nomen calidi trāsferentes, conatur ostēdere hanc esse uehementiorē ipsius, qui in ætatis uigore consistit. Verum Hippocrates non ad qualitatem, sed ad substantiā in præsentī sermone refert id nomē. Nam substantia innati caloris aerea est & aquea, sicuti ex semine licet coniectari, quod paucam omnino terrenā substantiam participat, plurimum autem aeris calidi humidique in seipso continet, quemadmodum in cōmentarijs nostris de semine ostēdimus. Iam uero & alterum nostræ generationis principiū sanguis menstruus, humidū natura est. Cum igitur magis terrestre efficitur animalis corpus (tale autem quotidie efficitur, dum auget) tunc licet ualde uehementer calidum existat & igneum: substantiā tamē innati caloris paucissimā habet: alioqui febricitantes diceremus plurimum habere calorem innatum, qui nedum plus, sed nec priori æqualē habet. Bene enim temperata est caloris innati substantia: ignea autem, aduentitijs. Sed & effluxus, qui è toto corpore fiunt, caloris quidem aduentitijs, sunt fumei, fuliginosi, aridi & acres: Contra uero, uaporosi, suauis, & bene temperati, caloris natiui. Hæcque ipse potes tactu discernere. Nam sanorum calor uaporosus est atque suauis, & tactu cōueniēs, nihil triste, nihil asperum, nihil mordax præ se ferēs: Eorum uero, qui febricitant, & præcipue heclicas febres, aut eas, quæ ex putredine humorū ortum habent: acris est & insuauis, ac mordax, & nostrum corrodēs tactū. Salubris uero eius qualitas in pueris exquisita habetur: sicuti plures eorum, qui in ætatis uigore consistunt, inuenire contingit calorem habentes mordacem, & non amplius humidum aut uaporosum, neque aerium. Neque mirum hoc uideri debet. Oportet enim defluxum similem esse subiectæ substantiæ: ut, quando humida atque aerea substantia existit, tunc, quod ab ea defluit, uaporosum est atque suauis: Cum uero terrestris atque arida: tunc, & quod effluit, fumeum fuliginosumque est & acre, quod & in exterioribus euenit. Nam, quæ ex aqua dulci & calida euaporant, optima sunt & uaporosa: quæ uero ex aliquo corpore solido exusto, fumea sunt & acria. Cum igitur duæ substantiæ sint, & hæc quidem suauem habeat caliditatem, hæc uero tristem: alteram quidem plurimam habent pueri, alteram uero ipsi, qui in ætatis uigore consistunt, ut ad totius uidelicet corporis proportionem. Ut autem hæc physice magis adhuc pertractem, rem totam ad elementa traducam. Cum quatuor sint elementa, ex quibus omnia corpora sunt temperata: puerile quidem corpus, multum in seipso continet aereæ atque aquosæ substantiæ, minimum terrestris: contra uero eorum, qui in ætatis uigore consistunt, à terrestri siccitate uincitur, deficit autem aquosa, atque aerea substantia: adeo ut, si quartum in utrisque elementum, ignem scilicet, pari portione posuerimus, atque æqualiter calida corpora esse uoluerimus: non tamen similem substantiam calidam in ipsis esse dixerimus: cum puerorum quidem substantia humida sit: eorum uero, qui in ætatis uigore consistunt, sicca. Humida. n. secundum innatum calorem maxime, quia ex humido nostra est generatio: sicca uero secundum aduentitium. Sic quidem infantes recenter nati,

substantiam calidam & aquosam plurimam participantes, plurimum diceretur habere calorem innatum. Qui uero ætate uigent, & iam declinant: quantum istæ deficiunt, terrestris uero superabundat, tantum habere minorem substantiam natiui caloris putarentur. Quod uero ex aquosa & aerea substantia plus defluere sit necessarium, quæ ex terrestri, etiam si ambæ sint æqualiter calidæ secundum qualitatem: neminem arbitror dubitare. Hoc tibi etiam in exterioribus liquido licet intueri. Nam ex corporibus, quæ ad similem perueniunt caliditatem, non æqua portio uidetur defluere, sed ex siccis quidem minimum, ex humidis uero plurimum. Statim igitur aqua et oleo medio critere calefactis, plurimum defluit atque dissoluitur: ferro uero, et ære, atque lapidibus, minimum: adeo ut, si tibi libuerit exponere ad solem ardentem aquam, (si ita contigerit) & ferrum æquo pondere, deinde transacto die ambo perpẽdere: aquam quidem inuenies multo seipsa minorem effectam, ferrum uero æquale. Sic & si uelis oleum æri, & ferro, & lapidi comparare: illud quidem absumptum inuenies, hæc uero æqualem substantiæ molem retinentia. Hinc uero ad ceram, picem, bitumen, & resinam transcendens, & quæcunque alia plurimam substantiam humidam obtinent: uidebis & hæc sub sole calente multo magis absumi atque defluere, quæ lapidem, æs, & ferrum, & alia ad hunc modum sicca. Quare, si necessarium est alimẽtum, ut, quod effluit ex corpore, suppleat: ex humidioribus uero, & plus aeris participantibus, plus effluit: fit, ut huiusmodi corpora pluri egeant alimento. Puerorum uero corpus tale existit, plus humidæ & aereæ substantiæ obtinens: non sicuti iuuenum, & declinantium, ac senum, sicca atque terrestris. Hippocrates igitur, cum hoc in libro proposuisset cõpẽdiosam atque aphoristicam doctrinam facere: nõ ita sermonẽ ampliauit, quemadmodum ego nunc, sed loco istorum uerborum, Qui crescunt, etsi æqualem habeant substantiam calidam atque igneam cum ijs, qui in ætatis uigore consistunt, aquosæ tamẽ atque aereæ substantiæ plus habent: Qui crescunt, dixit, plurimum habent innatum calorem: Simul memoriæ subiiciens ipsorum substantiam, simul propositum suum demonstrans. Quia. n. humidam & calidam habent substantiam, qui crescunt, idcirco plurimum ab ipsis defluere necessarium est, & plurimogent alimento: alioqui corpus, inquit, absumitur: & recte. Vbi enim id, quod defluit, plurimum est, quod uero influit, paucum: hic necesse est subiectam corrupti substantiam. Senibus uero paucum inest calidum: his sanẽ iuxta utrunque appellationis significatum paucum inest calidum, siue quod ad qualitatem sermonem referat, siue ad substantiam. Nam & qualitas debilis, & substantia minima est: si quidem eorum meminimus, quæ supra diximus. Ob hæc igitur, inquit, paucis fomitibus indigent. Nam fomites, Græce hypocausta, alimẽta nominauit, suum sequens dogma & omnium ferẽ nobilissimorum philosophorum, qui eorum, quæ animalia constituunt, elementorum, ignem maxime uitæ esse causam existimarunt. nam, ut lucernarum flammæ, quæ oleum alimento habeant, tamen, si quis id totum simul superinfundat, extinguuntur potius, quæ nutriantur, eodem modo & in senibus calidum, sui fomentum quidem habet alimenta: sed si repente eorum multitudine & cumulo suffocetur, periculum est, ne extinguatur: non aliter, ac si parua scintilla ignis lignorum multitudinem superacerues. Quod autem iubinfertur, Et propterea febres senibus non similiter acutæ sunt, signum re uera est & hoc, quod corpora senum frigida sunt, & quod ob innati caloris maxime cõuersionem ad igneam naturam acceditur febris. Verum tantam euenire senibus cõuersionem, ut æqua sit ei, quæ iunioribus accidit, uix fieri potest. Multum. n. calidum propterea in immensum attollitur, paucum uero nõ facile, sed maximam exigit causam, quæ cogat ad hoc. Ob hæc igitur causam neque senes magna ex parte febricitant acutas febres, sicuti iuniores: & si aliquando, quauis raro, talis his accidat febris, qualis iuuenibus, omnino hæc ad interitum ægrotantis terminat. Indicio. n. est immensam quandam esse magnitudinem causæ febrẽ facientis. Hæc sufficere possunt ijs, qui secundum naturam se habent ad intelligentiam & fidem eorum, quæ scripsit Hippocrates. Ad eos uero, qui per calaniam Hippocratem reprehenderunt, e quorum numero unus fuit Lycus, nos unum integrum uolumen scripsimus aduersus ea, quæ contra aphorismum perperam obijciuntur. Huic autem titulum fecimus, Aduersus Lycum, quod nihil erratum sit in aphorismo, cui principium est, Qui crescunt, plurimum habent innatum calorem. Datus autem est mihi Lyci liber post scriptos a me hosce cõmentarios, unde ego postmodum his hæc uerba subiunxi, quæ nõ sunt in ijs, quæ prius edideram. Seorsum autem in alio uolumine defendi Hippocratem in ijs, in quibus fuerat a Lyco reprehensus.

15 Ventres hyeme & uere natura calidissimi sunt, & somni longissimi: quare per ea tempora alimenta copiosiora sunt exhibenda. Etenim tunc calor innatus copiosior est, unde & pluribus egent alimentis: indicio sunt ætates & athletæ.

Non parum etiam tempora anni conducunt ad uictus rationem inueniendam. Nam hiberno tpe plus appetunt homines, & cibum facilius concoquunt: contra in æstate: cuius rei causam ipse Hippocrates reddidit, inquiens uentres hyeme & uere natura calidissimos esse. Quid autem sit, quod natura, dicitur, & quod nõ frustra id uerbum adiecerit in hoc aphorismo, ipse paulo post explanauit, inquiens, Etenim tunc calor innatus, multus: plurimo igitur indiget alimẽto. Ventres itaque hyeme & uere calidissimi sunt, non simpliciter, sed calido naturali: cuius substantiam antea ostendit. Causam uero, ob quam hic idem calor hyeme augeatur, etiam Aristoteles explicuit. Refugit. n. propter circumstantem extrinsecus frigiditatem, sicuti rursus æstate ad sibi affinẽ protendit. Atque ita contingit